

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. IV. Vtrùm obstinatè dissentiens uni articulo Fidei, credere possit alios.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

pugnant
physicè actus
hæresis, &
Fides infusa.

Stat poten-
tia aliquid
credendi,
cum errore
contrario.

IV.
Sequeretur
peccatum
etiam veni-
ale hæresis
tollere habi-
tum Fidei
infusa.

V.
Objic. Se-
quitur per
odium Dei
amitti ha-
bitum Fidei.

Resp. Odium
Dei mereri
majorem
penam ef-
fentialem,
non acci-
dentalem.

VI.
Facilitas ad
alios arti-
culos cre-
dendos pro-
venit ab
habitu Fi-
dei acqui-
sita.

infusi, ut ex communi Theologorum mente fa-
pè dictum est, dant simpliciter posse, reddunt-
que subjectum in quo sunt, in actu primo potens
ad actus supernaturales circa materiam, quam
quisque diversam respicit, eliciendos, nempe
habitus charitatis ad actus amoris, habitus Spei
ad actus supernaturales Spei, habitus Fidei ad arti-
culos Fidei propter auctoritatem divinam su-
pernaturaliter credendos, & sic de cæteris: sed
potentia ad credendum aliquid supernaturaliter,
rectè componi potest cum actuali errore con-
trario; quantumvis enim neget quis Deum esse
Trinum & Unum, potest nihilominus hoc my-
sterium credere. Sic in naturalibus potentia in-
tellectiva ad actum scientiæ, & volitiva ad actum
amoris circa aliquod objectum, optimè stant
cum errore actuali, & odio illius objecti, ut
quotidianè constat experimentiâ.

Confirmatur: Si enim ob oppositionem phy-
sicam peccatum hæresis tollat habitum Fidei in-
fusa, sequeretur per peccatum etiam veniale hæ-
resis aut infidelitatis amitti hunc habitum, cum
non minus ei physicè opponatur peccatum veni-
ale hæresis, quàm mortale. Sequela autem
nullâ ratione admitti potest, sublato namque ha-
bitu infuso Fidei tolleretur gratia & charitas, ut
pote quæ in viâ nunquam reperiuntur sine habi-
tu supernaturali Fidei; per nullum autem pec-
catum veniale tollitur gratia, ut apud omnes est
in confesso. Solum ergo tollitur habitus infusus
Fidei per peccatum mortale hæresis, Deo cum
in peccati hujus poenam subrahente.

Dices: Si actus hæresis cum habitu Fidei in-
fusa pugnet moraliter tantum, seu demeritoriè,
sequitur contra dicta Sectione precedente, non
per hæresim solummodo aut infidelitatem, sed
per alia etiam peccata, puta odium Dei &c. amitti
habitum Fidei, hoc siquidem peccatum in ratio-
ne demeritorii superat peccatum hæresis. Res-
pondetur poenam duplicem esse, essentialem,
& accidentalem: argumentum itaque rectè pro-
bat odium Dei mereri majorem poenam essen-
tialem, seu gravius puniri in inferno, poenam
tamen hanc accidentalem, ablationem scilicet ha-
bitus Fidei infusa peculiari modo meretur hæ-
resis & infidelitas, poenâ peccato respondente.
Sic è contrario laureolæ, ut passim docent Theo-
logi, non propter amorem Dei, seu actum cha-
ritatis, & maxima etiam merita, sed ob parti-
culare genus operum meritoriorum, Martyrii scilicet,
Virginitatis &c. beatis à Deo conferuntur.

Dices secundò: Postquam quis unum vel al-
terum Fidei articulum per actum hæresis negavit,
eandem facilitatem retinet credendi alios articu-
los, ergo signum est illum eundem quem antea
habuit Fidei infusa habitum retinere. Sed con-
tra; hinc namque sequeretur, etiamsi quis, non
uni tantum vel alteri Fidei articulo dissentiat per
peccata mortalia hæresis, sed licet plurimos ne-
get, adhuc non amissum iri Fidem, seu habitum
illum infusum, cum etiamnum circa articulos,
quos non negavit, sentiat facilitatem in credendo.
Respondetur itaque hanc facilitatem provenire
ab habitu acquisito, ab actibus naturalibus Fidei,
qui unâ semper cum supernaturalibus eliciuntur,
vel ab ipsis etiam actibus Fidei supernaturalibus
producto, ut dixi Disp. 31. de Animâ, Sectione
secundâ, numero quarto: ad hoc verò insuper
concurrunt species, tum rerum ipsarum, quæ
sæpius jam sunt creditæ, tum motorum credi-
bilitatis.

Dices tertio: Physicè repugnat ut quis simul
sit fidelis & infidelis, sed per actum hæresis con-
stituitur quis infidelis, per habitum infusum Fi-
dei fidelis, ergo inter hæc duo datur physica re-
pugnancia. Respondetur non obstare physicè
quò minus quis sit fidelis sub unâ ratione, &
quatenus nimirum per habitum Fidei infusa est aptus
ad articulos Fidei credendos; & infidelis, quan-
tenus actu articulum aliquem Fidei obstinatè ne-
gat: quemadmodum & castus quis esse potest per
castitatem infusam, quam post varia admissa lux-
uriæ peccata, in justificatione accipit per bap-
tismum vel poenitentiam, & tamen esse luxuriosus
per habitum luxuriæ antea contractum.

Dices quartò: Potest aliquis Fide acquisitâ
non credere unum & nihilominus credere aliud,
unum tamen vel alterum hoc modo non creden-
do, non destruitur totus habitus Fidei humanæ,
ergo nec divinæ, seu infusa. Negatur tamen
consequentia, disparitas est; Fides enim humana
& acquisita est divisibilis, Fides autem infusa sim-
plex qualitas, & indivisibilis. Deinde objectio
illa potius probaret actum hæresis & habitum Fi-
dei infusa non opponi inter se physicè, sed tan-
tum moraliter, modo jam declarato.

SECTIO QUARTA.

Utrum obstinatè dissentiens uni arti-
culo Fidei, credere possit
alios.

HACTENTIS de Fidei habitualis amissione
dictum est, nunc aliquid subjungendum de
amissione, vel impeditone actualis. Quærimus
itaque, an qui deliberatè, & pertinaciter ali-
quem Fidei articulum debite sibi propositum cre-
dere renuit, & obfirmato in contrarium animo
persistit, possit Fide divinâ credere reliquos.
Dixi deliberatè & pertinaciter, ac sciens eum esse
articulum Fidei; si enim quis ei dissentiat existi-
mans invincibiliter non esse articulum Fidei,
quamvis circa hunc particularem articulum, cui
etiam invincibiliter discredat, habere verum
actum Fidei, etiam naturalem non possit, cum
eidem objecto assentire simul & dissentire ne-
queat, non tamen est, quò minus credere, actu
etiam supernaturali possit reliquos, qui sufficien-
ter proponuntur.

Quæres, Utrum si quis non invincibiliter, sed
ignorantiâ culpabili etiam mortaliter, ignoret
aliquid esse articulum Fidei, eo quòd habens
suspicionem illud esse revelatum, negligit ulte-
rius circa ejus revelationem inquirere; quæres,
inquam, Utrum obstinatè dissentiens huic Fidei
articulo, possit nihilominus credere alios. Mihi
probabilius videtur, in hoc nullam esse repug-
nantiam; hic enim, quantumvis peccare, etiam
graviter queat, circa rem hanc non inquirendo,
cum tamen re ipsa articulus ille non sit sufficienter
propositus, non est cur per illum dissentium ma-
terialem, vel habitus Fidei ab eo tollatur, vel
Fides actualis circa alios articulos impediatur,
voluntas quippe ad actum Fidei requisita etiam-
num manet, voluntas scilicet credendi Deo ali-
quid revelanti, Deum autem hic & nunc istud re-
velare ignorat, quamvis id ignoret peccaminosè.

Sermo itaque in præfenti est de negatione arti-
culi Fidei formaliter, seu de dissentiu scienter
habito

VII.
Nil impedit
quò minus
quis sit fide-
lis sub unâ
ratione, &
infidelis sub
aliâ.

VIII.
Alius est de
Fide huma-
nâ & acqui-
sita, aliud de
divinâ &
infusa.

I.
Difficultatis
proposita de-
claratio.

Quid de illo,
qui invinci-
biliter igno-
rat illum
esse articu-
lum Fidei.

II.
Utrum igno-
rantiâ cul-
pabilis unius
articuli im-
pediat Fi-
dem actuali-
tem circa
reliquos.

III.

Tom. II.
Tres de actum
hæresis circa
unum arti-
culum, &
fidei circa
alios dicendi
modi.

habito ab articulo Fidei cognito ut tali. Tres
hac in parte sunt dicendi modi: primus est quo-
rundam recentiorum, qui hoc non ad physicam
ullam, sed morale tantum repugnantiam re-
ducunt. Dicunt itaque eum, qui obstinatè dif-
sentit uni Fidei articulo, posse quantum est ex se,
& ex naturâ rei credere alios articulos; Deus ta-
men, inquit, statuit auxilium gratiæ ad actum
supernaturalem Fidei ei nunquam conferre, sic-
que negans pertinaciter unum, credere nequit
reliquos. Suarez verò hic, Disp. 7. Sect. 4.
Lorca Disp. 33. Valentia hic, quaest. 5. punct. 3.
Coninck Disp. 18. dub. 4. & alii affirmant eum,
qui pertinaciter unum Fidei articulum negat,
non posse actum supernaturalem Fidei circa alios
elicere, idque ob repugnantiam physicam; aiunt
namque per actum hæresis vel infidelitatis tolli
objectum formale Fidei, auctoritatem scilicet
divinam per quamcunque regulam seu organum
traditam; qui enim, inquit, Deo per unum
organum loquenti credere recusat, non potest
ei credere loquenti per aliud. Tertio Duran-
dus in 3. Dist. 23. q. 9. num. 8. asserit, quan-
tumvis quis unum Fidei articulum, cognitum ut
talem neget, posse eum nihilominus, etiam de
lege ordinariâ credere reliquos, non physicè tan-
tum, sed moraliter, cum hi actus objecta ha-
beant planè diversa.

IV.
Quibusdam
actibus hæ-
resis tollitur
objectum
formale Fi-
dei.

IV. Prima Conclusio: Si quis ita articulum ali-
quem à Deo revelatum neget, ut existimet Deum
falsum dicere, & fallere posse aut falli, nullum
alium articulum credere potest Fidei divinâ. Ra-
tio est clara: hujusmodi quippe actus hæresis tol-
lit objectum formale Fidei, veracitatem scilicet
divinam, seu summam ejus in dicendo infallibi-
litatem, unde quicquid deinceps ob Dei dictio-
nem ac revelationem credit, non actu certo &
infallibili, qualis, ut supra ostendimus, esse de-
bet actus Fidei divinæ, sed incerto & fallibili cre-
dit; talis siquidem est actus, quale est objectum
formale cui innititur, hoc autem ipsi est incer-
tum & fallibile, cum Deum putet non esse in di-
cendo infallibilem, sed fallere posse & falli.

V.
Negans unum
articulum,
credere ne-
quit alium
eodem modo
revelatum.

V. Secunda Conclusio: Si quis Deo, vel per
privatam revelationem aliquid ei dicente, vel
per certum organum, puta Ecclesiam, loquen-
te, & articulum aliquem manifestante, articu-
lum illum negat, nullum alium articulum eodem
modo revelatum ac propositum credere potest
Fidei divinâ, idque non moraliter tantum, ut vo-
lebat prima sententia supra, numero tertio relata,
sed neque physicè. Probatur Conclusio: cum
enim in his omnibus eadem sit ratio credendi,
auctoritas scilicet divina eodem modo proposita,
si unum articulum neget, signum est eum alios
non ob auctoritatem Dei, sed aliâ de causâ, &
ex animi levitate credere, sicque non habere ve-
rum actum Fidei Theologicæ.

VI.
Unum sic
propositum
credere, &
non credere
aliud, esset
virtualis
contradictio.

VI. Confirmatur: Implicare siquidem videtur ut
quis unum articulum credat quia ab Ecclesiâ no-
mine Dei infallibiliter credendus proponitur,
alium verò quem novit eodem modo proposi-
tum rejicere; esset namque eodem modo proposi-
tum contradictio, ac proinde nullum credere potest,
sic enim crederet aliquid esse verum quia Eccle-
sia id auctoritate divinâ docet, simulque crede-
ret aliud esse falsum, quod certo scit ab Ecclesiâ
eodem modo, & divinâ auctoritate proponi;
hac autem ratione existimaret Ecclesiam in pro-
ponendo Fidei articulos esse fallibilem & infalli-
bilem; & idem est de privatâ revelatione respe-

ctu alterius privatæ revelationis. Ob quam cau-
sam conclusione præcedente, numero quarto
dixi eum, qui unum Fidei articulum negat quia
existimat Deum in eo falsum dicere, posseque
fallere & falli, nullum alium credere Fidei divinâ,
imò ad hoc reddi impotentem.

Nec dicas posse aliquem existimare Ecclesiam
in hoc vel illo articulo proponendo à Deo regi,
& peculiarem habere assistentiam, ac proinde
esse illius organum, non tamen in omnibus: hoc,
inquam, dici nequit, eadem enim ubique sunt
indicia infallibilitatis Ecclesiæ in proponendo,
sicque si in uno articulo proponendo non habet
judicio ipsius infallibilitatem, nullo fundamento
judicabit eam esse infallibilem in proponendis
aliis, adeoque illius Fides non esset prudens, sed
levis & vana, & consequenter non supernatura-
lis. Ex quo infero, eum, qui unum Fidei arti-
culum ab Ecclesiâ propositum negat, non posse
etiam physicè, ullum omnino articulum Fidei
Catholicæ credere, perinde enim est articulus
Catholicæ Fidei & articulus ab Ecclesiâ, quæ
unica jam regula est universalis seu Catholicæ Fi-
dei ad credendum propositus.

VII.
Nullo fun-
damento
diceret qui
Ecclesiam
in uno esse
infallibilem,
non in aliis.

Levis &
vana fides
non potest
esse super-
naturalis.

Tertia Conclusio: Si tamen articuli aliqui à
diversis adæquatè organis, ut olim apud Judæos
erant Moyses & Christus, proponantur, nil ob-
stare videtur, quo minus possit quis unum arti-
culum credere, negans alium. Ratio Conclu-
sionis est; nulla enim in hoc est repugnantia aut
contradictio vel formalis vel virtualis, si enim
esset, maximè quia negatio unius ex illis articulis
tolleret objectum formale alterius, hoc autem
non sequitur, quantumvis namque Judæus neget
Christum, credere nihilominus potest Deum
creasse mundum, objectum quippe adæquatam
hujus actus Fidei est veracitas seu auctoritas divi-
na huic rei applicata per revelationem factam
Moysi, & per hujus sanctitatem ac miracula,
aliæque motiva credibilitatis Judæo à Moysè pro-
posita, ex hoc autem objecto, ut constat, ni-
hil in Judæo tollitur negando Christum, credere
enim etiamnum potest Deum esse in dicendo in-
fallibilem, & creationem mundi esse Moysi à Deo
revelatam, & à Moysè propositam. Credere
ergo potuisset Judæus dictis Moysi, quamvis non
crederet dictis Christi; uni autem dicto Moysi
assentiri Fidei divinâ non potuisset, si aliud ab eo
dictum negasset, ob rationes supra pro secundâ
Conclusione allatas.

VIII.
Quid sen-
tendum
quando duo
articuli
proponuntur
per diversa
organa ad-
æquata.

Crederet Moys,
si poterat
Judæus ne-
gare Chris-
tum.

Unum arti-
culum à
Moysè pro-
positum ne-
gans non
potuisset
credere
alios.

SECTIO QUINTA.

Solvuntur quædam difficultates contra
dicta circa impedimentum Fidei
actualis per actum hæresis.

OBICIT primò Durandus, nullam in eo
apparere repugnantiam, ut quis, etsi unum
Fidei articulum neget, credat alium, etiam ab
eodem organo propositum; nec enim est repug-
nantia physica, cum illi duo actus tendant in di-
versa objecta, & planè disparata; neque etiam
est repugnantia moralis, seu ex decreto & ordi-
natione Dei statuentis non dare auxilium, seu
concursum supernaturalem ad alium articulum
credendum ei qui negavit unum, nullibi enim de
tali decreto constat, imò contrarium potius ex
Scripturâ & Patribus, ipsique etiam experientiâ
constare

I.
Obicitur,
Nullam in
hoc esse re-
pugnantiam,
nec physice,
nec morale.